

Leif tycker att arbetet med det nya datorprogrammet är roligt

Med datorn som arbetskamrat

I Täby, utanför Stockholm, finns ett tvätteri som heter Tvättligans Björnservice. Här arbetar handledaren Clary Sundberg tillsammans med Leif Åke Eriksson, Maria Patzelt, Eva Lahlin och Ann Rygaard som gör prao i fyra veckor. Tvätteriet är med i ett projekt för att personer med lindrigare utvecklingsstörning ska få mer kvalificerade arbetsuppgifter med stöd av datorprogram och kompletterande visuella stöd. Projektet heter VISITA (Visuell informationsteknologi i arbetslivet) och drivs med stöd från Hjälpmedelsinstitutet och Stiftelsen Innovationscentrum.

TEXT: MARIE G DARIN FOTO: MARIE SWARTZ

NÄR FUB-KONTAKT BESÖKER "Björnligan", som de brukar kalla sig eftersom det i deras lokaler tidigare fanns kommunens första arrestlokal, är Susanne Barkvik där. Susanne är projektledare och är på tvätteriet för att analysera hur programmen ska byggas upp utifrån en generell arbetsuppgift men också efter vars och ens individuella behov. Målet är att arbetstagarna ska få större delaktighet i arbetet och därmed ökad självkänsla.

Det är mycket att tänka på när ett tvätteri ska fungera så att arbetstagarna själva ska kunna sköta allt: från att ta emot tvätten, väga den, sortera, bestämma hur den ska tvättas, stryka och lämna tillbaka tvätten. Susanne och Clary tillsammans med arbetstagarna arbetar intensivt för att hitta de

bästa lösningarna för just den här arbetsplatsen. Och det behövs.

DRÖM OM FILIAL

Tvättligans Björnservice blir allt populärare och kunderna står i kö för att få lämna sin tvätt. Så är det trots att man inte gör någon reklam för verksamheten. Det kommer tvätt från pensionärer, företag som restauranger, en golfanläggning, privatpersoner och från kommunen. Idag har Tvättligan ett 80-tal kunder. Med enbart två maskiner för tvätten och dåligt med torkutrymmen drömmer därför Clary om att få öppna en filial. Hur det går med det är ännu oklart men hon föreställer sig att när allt datorstöd och alla övriga hjälpmedel är klara så kommer de som arbetar hos henne att

kunna sköta det mesta av all hantering själva. Vad blir då hennes roll?

- Jag kommer nog mest att fungera som chaufför, säger Clary skämtsamt och ändå med allvar i tonen.

- Jag kommer att fungera mer som ett stöd för arbetstagarna och behöver heller inte alltid finnas på plats i lokalen. Nu måste jag vara med överallt och hjälpa till i varje moment. Särskilt för dem som inte kan läsa och skriva.

DATORSTÖD FÖR VUXNA

Susanne Barkvik är arbetsterapeut och har arbetat länge inom habilitering i Vallentuna inom industriell verksamhet. Då började hon fundera över hur man skulle kunna visualisera arbetsuppgifter för brukare. Vad i

datortekniken kan personer med utvecklingsstörning ha användning för? Susanne funderade en del över att det i särskolan används datorer som stöd i undervisningen, men när man kommer ut i arbetslivet vad händer då?

Så föddes idén att göra datorprogram med symboler och bilder, ljud och text för att ge brukaren stöd i olika arbetsuppgifter. Susanne berättar att inom EU pågår motsvarande projekt och även där deltar Hjälpmedelsinstitutet. Program som förutom text också har bild- och symbolspråk kan bryta språkbarriärer menar Susanne och därför är det en bra utveckling för alla i samhället, inte enbart för funktionshindrade.

- Så man kan säga att det här är ett litet projekt i ett större sammanhang som gäller hela samhället, säger Susanne.

På Tvättligans Björnsservice är man mitt uppe i att utveckla individuella system för arbetstagarna. Det första man går igenom på morgonen och fastställer är "Dagens schema". Varje arbetstagare finns på bild i datorn, då är det lätt att "klicka" rätt. Med hjälp av symboler anges närvaro, arbetsuppgifter, om man ska äta med mera. Schemat utgör sedan också grund för utbetalning av löner. Alla ska också ges grundläggande kunskaper i datoranvändning.

INDIVIDUELL ANPASSNING

Det är Leif som ansvarar för att göra närvarolistan på Tvättligan. Det har tagit ett tag att utveckla programmet

och det har ändrats alltefterstom för att passa Leif. Från början var det svårt för Leif att hantera musen. Det har kunnat lösas med en individuellt byggd mus som passar Leif.

När Leif visat oss hur han sköter närvaron har han en ny arbetsuppgift; han sätter på sig regnkläder och ger sig iväg för att hämta och dela ut kommunens internpost.

Så småningom tänker man sig ett kundregister där alla uppgifter finns om kunden med foto för att arbetstagaren ska veta vem det gäller och alla uppgifter om tvätthanteringen, något som kräver en hel del tänkande och planering om helheten.

Mycket återstår att göra innan Tvättligans arbetstagare har fullt datorstöd för sina arbetsuppgifter. Man måste tänka på helheten och se varje persons förmåga: en arbetsplatsanpassning. Clary är dock helt förvisad om att allt är klart till hösten 2001

Det är trångt i tvättstugan så det blir bra med lite nya rutiner. Clary hjälper Eva och Ann med tvätten

när projektet avslutas.

Fyra av Tvättligans kunder medverkar också i projektet genom att fortlöpande delta i olika tester för att se hur olika lösningar fungerar. Det gäller inlämningskvitton, innehållsförteckning över tvätten, sortering, kvitton som ska skötas av arbetstagarna med hjälp av bilder, text och symboler i datorprogrammen samt det praktiska arbetet som märkning av korgar med olika färger.

Fakta

Projektet VISITA innebär att finna bra metoder eller program som på ett visuellt, konkret och enkelt utformat sätt skapar möjligheter att utföra reella arbetsuppgifter inom olika arbetsområden som lager, bokning och registrering. Information om projektet finns att hämta på <http://home.swipnet.se/flexenita>

En viktig uppgift är att sortera tvätten och stryka och här har Clary precis hjälpt Eva